וכמה למבי מיכסי עד אקרא דתולבנקי . כשתגלגל כל המקומות ישתבר לכך : **נקטו בידים** . מָלֵא קטנת לאחזות בידו לאחת : **קטפי** : אשכולות כדמתרגמינן (ויקרא כה) "לא תבצור"=לא תקטוף : **נשנס** . לסוף שנה : **בברכותיה** . כשהשנה מברכת : **בישיבתה של תורה** . כלומר כדמפרש ואזיל ומלוטן אתה אור למד לארץ ישראל כדמפרש ואזיל : **אני ראיתי בנקעת בית שאן** . שהיא משאר ארצות : **בית סאה עושה שבעים כורים** . וכיון דבשאר ארצות יש שבעים כורים כל שכן בארץ מצרים שאין לך מעולה בכל הארצות כמצרים שהרי נמשלה לגן ה' ואין במצרים מדינה מעולה כלוטן : **דמרבו בה מלכי** . מצרים שנאמר כי היו בלוטן שריו של מלכי ישראל הכתוב מדבר לגנאי שמרדו בהקב"ה וסמכו על מלכי מצרים ותמיד היו שריהם ושלוחיהם מצויין בלוטן שלוחים למלך מצרים מביאין תשורה : **מבונה** . בנויה בכל טוב מבונה לשון פרי כדכתיב (בראשית ג) ואבנה גם אני ממנה : **לבנו קטן** . לכנען . **לבנו גדול** . למצרים : **על אחת משבעה** . הרי שבע פעמים שבעים כורים הרי ד' מאות ותשעים ובמקום שהיו ערשים כתבורן יש להוסיף עד חמש מאות, ובברכותיה כתיב "מאה שערים" על אחת שבשאר שנים נתברך למאה, מאה פעמים חמש מאות הרי חמשת ריבוא : **מאה קמח** . הוא אבק דק היולא מן הנפה והחטין טחונין ברחיים של גרסין ואינן טחונין דקין והנפה מוציאה הקמח וקולטת פסולת ומחזיר מה שבנפה לריחים : **סובין** . שהמכתשת מוציאה כשלותתין חטין לסולת כותשין אותן במכתשת : **מורסין** . הן סובין היולאין באחרונה : **קיבוריא** . קמח שהיו יפה שעושים ממנו פת קבור וקורין שאנדי"ל : **יאה משבחיתו בה בארעכון** . יפה אתם משבחין אותה : **בית סאה סניה לי אבא** . בארץ ישראל : **מ"ל ההוא בר אמוראה** . אחד מבני האמורי אמר ליהודי אחת ביאתו לארץ : **הך תאלתא דקיימא אגודא דירדנא** . דקל פלוני העומד על שפת הירדן : **כמה גדריהו מינה** . כמה תמרים אתם גודרים הימנו לקיטת תמרים קרויה גדירה בלשון [משנה וגוזרת בלשון] אמרמי : **אין עורו מחזיק את בשרו** . שהעור כוון וגומד לאחר הפשטו : **אינה מחזקת פירותיה** . עושה פירותיה מרובין עד אין מקוס להגיעון : **פלטי לי מתלת** . נגלתי מאחת מהן מן הקלות האמורות במקרא : **נקע במלרא** . יש מקום שאין גשר ומשליכין עץ על רוחב הנהר משפה לשפה ואינו רחב ליגע עליו כי אם אותן בידין בחבל המתוח לתעלה הימנו—קשור שני ראשיו בשתי יתידות אחת מכאן ואחת מכאן בשני עברי הנהר : **עמא פזיזא** . עם בהול : **דקדמיתו פומייכו לאודנייכו** . מתחלתכם הייתם בהולים שהקדמתם לעשה לנשמע ועודכם בבהלתכם בתחלה למהר לעשות דבר בלא עצה : **ליפי** . אלמונים לישנא אחרינא ליפי דעבו= סלעים : **מתקן מתקליה** . משוה ומתקן מכשולי העיר מחמת מיבת הארץ שהיתה חביבה עליו ומחזר שלא יפה שם רע על הדרכים : קיימי

והויא כמבי מיכסי עד אקרא דתולבנקי כ"ב פרסי אורכא, ופותיא שיתא פרסי, רבי חלבו ור' עוירא ור' יוסי בר חנינא איקלעו לההוא אתרא אייתו קמייהו אפרסקא דהוה כאילפס כפר הינו ואילפס כפר הינו כמה הוי? ה' סאין אכלו שליש, והפקירו שליש, ונתנו לפני בהמתן שליש, לשנה איקלע ר' אלעזר להתם אייתו לקמיה, נקטו בידיה ואמר ארץ פרי למלחה מרעת יושבי בה, רבי יהושע בן לוי איקלע *לגבלא חזנהו להנהו קטופי דהוו קיימי כי עיגלי אמר "עגלים בין הגפנים"? אמרו ליה "קטופי נינהו", אמר "ארץ ארץ הכניסי פירותיך, למי את מוציאה פירותיך לערביים הללו שעמדו עלינו בחטאתינו", לשנה, איקלע ר' חייא להתם חזנהו דהוו קיימי כעיזי אמר "עזים בין הגפנים"? אמרו ליה "זיל, לא תעביד לן כי חברך": תנו רבנן בברכותיה של ארץ ישראל בית סאה עושה חמשת דיבוא כורין, בישיבתה של צוען בית סאה עושה שבעים כורין דתניא אמר רבי מאיר אני ראיתי בבקעת בית שאן בית סאה עושה שבעים כורין ואין לך מעולה בכל ארצות יותר מארץ מצרים שנאמר °כגן ה' כארץ מצרים" ואין לך מעולה בכל ארץ מצרים יותר מצוען דהוו מרבו בה מלכים דכתיב °כי היו בצוען שריו" ואין לך טרשים בכל א"י יותר מחברון דהוו קברי בה שיבבי ואפילו הכי חברון מבונה על אחת משבעה בצוען דכתיב °וחברון שבע שנים נבנתה לפני צוען מצרים" *מאי "נבנתה" צילמא נבנתה ממש אפשר אדם בונה בית לבנו קטן קודם שיבנה לבנו גדול שנאמר °ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען" אלא שמבונה על אחת משבעה בצוען והני מילי בטרשים אבל שלא בטרשים חמש מאה, והני מילי שלא בברכותיה אבל בברכותיה כתיב °ויזרע יצחק בארץ ההיא, וגו' תניא אמר רבי יוסי סאה ביהודה היתה עושה חמש סאין: סאה קמח, סאה סלת, סאה סובין, סאה מורסין, וסאה קיבוריא א"ל ההוא צדוקי לר' חנינא "יאה משבחיתו בה בארעכון *בית סאה אחת הניח לי אבא—ממנה משה, וממנה חמר, וממנה עיבור, וממנה קיטניות, וממנה רועות—מקנתי". א"ל ההוא 'בר אמוראה' לבר ארעא דישראל: "האי [תאלתא] דקיימא אגודא דירדנא כמה גדריתו מינה? אמר ליה שיתין כורי א"ל (ח) אכתי לא עיילתו בה אחריבתוה אנן מאה ועשרים כורי הוה גזרינן מינה! אמר ליה אנא נמי מחד גיסא קאמינא לך. אמר רב חסדא מאי דכתיב °ואתן לך ארץ חמדה נחלת צבי" למה ארץ ישראל נמשלה לצבי? לומר לך מה צבי זה אין עורו מחזיק בשרו אף ארץ ישראל אינה מחזקת פירותיה "צבי" אחר מה צבי זה כל מכל החיות אף *ארץ ישראל קלה מכל הארצות לבשל את פירותיה, אי מה צבי זה קל ואין בשרו שמן אף ארץ ישראל קלה לבשל ואין פירותיה שמנים? תלמוד לומר "זבת חלב ודבש" שמנים מחלב ומתוקים מדבש. *רבי אלעזר בי הוה סליק לארץ ישראל אמר "פלטי לי מחדא", בי סמכוהו אמר "פלטי לי מתרתי", בי אותבוהו בסוד העיבור אמר "פלטי לי מתלת" שנאמר °והיתה ידי אל הנביאים החוזים שוא, וגו' בסוד עמי לא יהיו" זה סוד עיבור "ובכתב בית ישראל לא יכתבו" זה סמיכה "ואל אדמת ישראל לא יבואו" כמשמעו, רבי זירא כי הוה סליק לא"י לא אשכח מברא למעבר, נקט במצרא, נקעבר, אמר ליה ההוא צדוקי *"עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו אכתי בפזיזותייכו קיימיתו" אמר ליה "דוכתא דמשה ואהרן לא זכו אנא מי יימר דזכינא לה": ר' אבא מנשק ליפי דעבו ר' חנינא מתקן מתקליה ר' אמי ורבי אסי קיימי

מנשק ליפי דעבו . משמע דמארץ ישראל הוא וכן בשילהי מי שחחזו (ניפין דף עו:), ותימה דבפ"ק דגיטין (דף ב. ושם) תנן "עבו בארץ ישראל לגיטין" משמע דהוי מחוץ לארץ? ומפרש בירושל' חליה בארץ וחליה בחוץ לארץ : **רבי** חגיגא הוה מתקל מתקליה. פילוש שוקל אבנים ומולאן קלות אמר עדיין לא נכנסתי לארץ ישראל כיון שנקלן ומלאן כבידות אמר כבר נכנסתי לארץ ישראל וכן מפרש בתחומות בפרשת שלח לך כשעלה ר' חגיגא הגדול מבבל בקש לידע אם נכנס לא"י והיה שוקל אבנים כל זמן שהיו קלות אמר עדיין לא נכנסתי לארץ ישראל כיון שמלאן כבידות אמר "אין אלו אלא אבני ארץ ישראל" והיה מנקקן וקרא עליהן את הפסוק הזה "כי רצו עבדיך את אבניה": דור

[עי' תוס' ע"ז נט. ד"ה איקלע]

[עי' תוס' כ"ב יח. ד"ה ולא אמר]

[עי' ר"ה יב. ובכרש"ו שם [בע"ק וע"ע גיטין מז.]

[בבא פח.]

עה א מיי' פ"ה מהל' מלכים הלכה יא : עו ב שם הלכה י :

נוסח
הקלות פירות ארצות

נוסח
חברון לבראות ישראל בעמן ברכה: סאה עושה חמשת ריבוא (50,000) כורין

נוסח
לאמר אי נמשלה לצבי

נוסח מבנה
"סליק לארץ ישראל" מעשים עם אמוראים (ר"א ור"ינא) בעמן ארץ ישראל"

נוסח
4 מעשה חיבה שעשו אמוראים מפני חיבת הארץ